

LUÍOCHÁN SHEEMORE (THE SHEEMORE AMBUSH)

Michael Whelan

Bhí Cogadh na Saoirse ann in Éirinn ó 1919 go 1921 (Mí Iúil), agus bhí Lia-troim páirteach ann. I 1921 d'eirigh an coimhlint míleata an-garbh agus an-tréan ar fud na tíre. Tharla an eachtra seo ag Sheemore, gar do Chara Droma Ruisc, ar an 4adh lá de Mí Marta 1921 in ar maraíodh saighdiúirí Sasanacha i luíochán. Ghlac ochtar den IRA nó An Colún Reatha (Flying Column), mar a tugtaí orthu, páirt sa luíochán, Charlie Eddie McGoohan, Harry McKeon, Thomas O'Reilly, Michael Geoghegan, Michael Martin, Joe Nangle, Mattie Boylan, agus (an ceannfort), Sean Mitchell. Níor maraíodh éinne díobh sa troid. Ní raibh acht sé raidhfil acu agus bhí a ghchuid armlóin (ammunition) gann freisin.

Seo mar a tharla. Cuireadh scéal bréagach isteach go dtí an bearraic i gCara Droma Ruisc go dtéadh buachaillí an cholúin ar Aifreann ar an gCéad Aoine i Séipéal Gowel. Mar sin tháinig fórsa de shaighdiúirí agus RIC amach an mhaidin sin go dtí an séipéal agus rinne siad cuardach ar gach éinne. Bhí an fórsa i dtrí lorrá. Bhí bean óg, banáltra Áine Grey, acu chun déileáil leis na mná. Ní nach ionadh ní fhuair siad aon duine de na h-óglaigh ach ar an mbealach arais dóibh go Cara Droma Ruisc rith siad isteach sa luíochán. Bhí

an colún ina luí ar chúl balla íseal thuas ar thaobh Sheemore agus scaoil siad leis an bhfórsa thíos futhu nuair tháinig sé fhad leo. Léim na saighdiúirí de na lorráithe láithreach bonn agus thosaigh an troid i ndáiríre.

Sheas ceannfort na saighdiúirí suas, Wilson, chun a fheiceáil cén áit ón a raibh na piléir ag teacht as ach fuair sé piléar sa chlár-éadan agus thit sé láithreach. Ní raibh an colún ábalta, áfach, leanúint leis an scaoileadh - ní raibh dóthain armlón acu agus bhí baol ann go dtiocfadh cabhair amach chuig na saighdiúirí agus go mbeadh contúirt ar gach taobh. d'Fág siad an súomh a bhí acu agus níor leanadh iad.

Chuir an fórsa Sasanach na fir mharbh agus na fir ghonta arais ins na lorráithe agus d'fill arais go Cara Droma Ruisc.

Tháinig siad arais go dtí an cnoc tamall ina dhiaidh sin agus chuardaigh siad an áit go mion ach bhí buachaillí an cholúin imithe le fada ag an am sin. Theith siad go teach Mhic Aodha in Attimanus, áit a fuair siad dídean agus bia. Tháinig cailín calma darbh ainm Ní Mhaoilmhocheirí (Earley) arais i gcóir píosa éadai a d'fág duine den cholún ina dhiaidh ar an gcnoc.

GERARD GILL

DAY OF THE HUNTED

Pause now,
Your running is over for now,
But soon you'll run again,
Hunted by the hordes.
And though you sit and rest,
Train your ear, o hunted
A creek, a snap, a tweek,
A footfall due west.
And they'll hunt you down
'Till they run you senseless,
This is the curse of
The hunting, endless.

They haven't taken you yet,
And they mightn't
But for delirium, fast entrenching
And legs lazy, eyes mazy, hazy
And blue green freshwater baize
Looming like a hunting cannon.
Rest is short
As you kick your numbing senses
To order,
And pummel through a ditch
Into earthly unknown.
A fly buzzes, but no
A thousand are hunting you now,
You cry in silence
"Why can't they..."
Run, run faster
Or they'll take you.
They might,
But they've lost you again,
"Time to... must stop"
Your running is over... for now.

■ *Anna Gallagher with Tim Pat Coogan*

